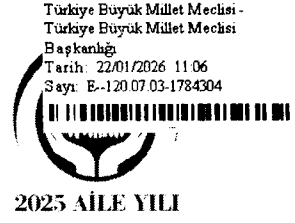




T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı



Sayı : E-54045643-610-22967816

Konu : Soru Önergeleri (7/33010)

7/33010
GK 12

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 03.09.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1691507 sayılı yazınız.

İlgi'de kayıtlı yazı ekinde alınan, Diyarbakır Milletvekili Sayın Av. Dr. Mustafa Sezgin TANRIKULU'na ait 7/33010 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü Ek'te sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/33010) (3 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 47B211C1-23FB-4637-9BF4-29AB9868B556

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-cbys>

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA

Tel: (0312) 287 33 60

www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Vahdettin ŞANLI

Mühendis

Telefon No: (312) 258 85 96





T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**DİYARBAKIR MİLLETVEKİLİ SAYIN AV. DR. MUSTAFA SEZGİN
TANRIKULU'NA AİT 7/33010 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE
DAİR CEVAPLAR**

Diyarbakır ilinde 2020 yılında 3.004 hektar alanda 125.050 ton, 2021 yılında 2.953 hektar alanda 121.749 ton, 2022 yılında 2.720 hektar alanda 112.354 ton, 2023 yılında 2.250 hektar alanda 91.863 ton ve 2024 yılında 2.335 hektar alanda 95.826 ton karpuz üretimi gerçekleştirilmiştir.

Ülkemizde karpuz ithalatı İran başta olmak üzere Sudan, Suriye, Mısır, Afganistan, Çin, KKTC, Almanya, Belarus ve Hırvatistan'dan gerçekleştirilmiştir.

2020-2024 yıllarında, başta Almanya, Gürcistan, Polonya, Rusya Federasyonu, Romanya, Polonya, Bulgaristan, Ukrayna, Suriye ve Irak olmak üzere toplam 55 ülkeye karpuz ihracatı yapılmıştır.

Bitkisel üretim ve dış ticaretine ilişkin veriler düzenli olarak TÜİK'in kurumsal internet sayfasında kamuoyunun bilgisine sunulmaktadır.

Tarım politikalarının amaçları, ilkeleri ve öncelikleri doğrultusunda tarım sektörüyle ilgili politikaların planlanmasına yönelik 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun 7'nci maddesinde değişikliğe gidilmiştir. Bahse konu kanuni düzenlemeye istinaden "Tarımsal Üretimin Planlanması Hakkında Yönetmelik" yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yapılan düzenlemeyle ürünlerin arz ve talep miktarı dikkate alınarak tarım havzası veya işletme bazında ürün veya ürün gruplarının en uygun yerde üretilmesi sağlanacak, ilin ekolojisine uygun ve suyu merkeze alan bir anlayış çerçevesinde oluşturulacak bitkisel üretim deseninde stratejik ürünler önceliklendirilecektir.

Ülkemiz açısından stratejik önemi, insan ve hayvan beslenmesi, gıda güvenliği ve güvencesi, tarıma dayalı sanayinin ham madde ihtiyacı, dış ticaret durumu dikkate alınarak 2025 üretim yılında 13 ürün ve 1 ürün gurubu (yem bitkileri) bitkisel üretim planlaması kapsamına alınmıştır. Kapsama alınan ürünler her yıl yeniden değerlendirilerek belirlenmektedir.

8859 sayılı 2025-2027 Yıllarında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı kapsamında bitkisel üretimde yeni destekleme modeline ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Bitkisel üretimin desteklenmesi programıyla çiftçilere temel destek, planlı üretim desteği ve üretimi geliştirme destekleri verilecektir.

Temel destek ve planlı üretim desteği ile planlama kapsamındaki ürünlere belirlenen havzalarda ekim yapıldığı takdirde kullanılan mazotun tamamı, gübrenin ise yarısı nakdi olarak verilecektir. Bununla birlikte, su kısıtı olan yerlerde yine belirlenen şartlara uygun üretim yapan üreticilerimizin kullandığı mazot ve gübrenin tamamı nakdi olarak verilecektir.

Yeni destekleme modelinde kavun ve karpuz üreticilerine temel destek kapsamında dekara 244 TL destekleme yapılacaktır.

10394 sayılı 2025-2027 Yıllarında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar 14.09.2025 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

2026 üretim yılı için destek katsayı değeri bir önceki yıla göre %27 artırılarak dekara 310 TL olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda kavun ve karpuz üreticilerine temel destek kapsamında dekara 310 TL destekleme yapılacaktır.



T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Ayrıca verim ve kaliteyi artırmak için “Üretimi Geliştirme Desteği” kapsamında organik tarım, iyi tarım uygulamaları, katı organik-organomineral gübre destekleri artırılarak ilave olarak verilmeye devam edilecektir.

Bu kapsamda 2005 yılından itibaren sertifikalı tohum kullanım desteği ile sertifikalı fidan/fide ve standart fidan kullanım desteği, 2008 yılından itibaren sertifikalı tohum üretim desteği ve 2016 yılından itibaren sertifikalı fidan üretim desteği verilmektedir. Bugüne kadar ülke genelinde yaklaşık 6,99 milyar TL, Diyarbakır iline ise 871 milyon TL destekleme ödemesi yapılmıştır.

Bakanlığımızca 2021 yılından itibaren ülke genelinde işlenmeyen ve nadasa bırakılan arazilerde gerek bitkisel üretimin artırılması gerekse kuraklığa dayanıklı çeşitlerin ekilişlerinin yaygınlaştırılmasına yönelik azami %75 ayni desteğin sağlandığı “Tarım Arazilerinin Kullanımının Etkinleştirilmesi Projesi” yürütülmektedir.

Kırsal kalkınma destekleri kapsamında; tarımsal yayım ve danışmanlık desteği, kırsal kalkınma yatırımları (ekonomik ve alt yapı yatırımları), uzman eller proje desteği, bireysel sulama sistemlerinin desteklenmesi, IPARD ulusal eş finansman ödemeleri, çiftlik muhasebe veri ağı (ÇMVA) katılım primi destekleri yer almaktadır.

IPARD Programı kapsamında 2007 yılı itibarıyla başlayan program üzerinden 42 ilde birçok tedbir altında tarım ve hayvancılık alanlarında hibe destekleri sağlanmaktadır. IPARD I ve IPARD II dönemi olarak başarıyla yürütülen süreç, IPARD III dönemiyle birlikte ülke geneline yayılmıştır. IPARD III döneminde çıkılan ve çıkılacak çağrılarda %50-75 arasında değişen oranlarda yatırım tedbirlerine hibe desteği sağlanmaktadır.

IPARD Programı kapsamında yer alan tedbirler ile kırsal alanda yaşayan gençlere ve kadınlara yönelik ek sıralama puanı ve ek hibe oranı uygulanarak pozitif ayrımcılık yapılmaktadır.

Tarımsal üretimi talebe göre plânlamak, ürün kalitesini iyileştirmek, kendi mülkiyetine almamak kaydıyla pazara geçerli norm ve standartlarda uygun ürün sevk etmek ve ürünlerin ulusal ve uluslararası ölçekte pazarlama gücünü artırıcı tedbirler almak amacıyla 5200 sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri Kanunu yürürlüğe girmiştir.

Tarım üreticileri ürün veya ürün grubu bazında ve gönüllülük esasına dayalı olarak onaltı tarım üreticisinin bir araya gelmesiyle, asgari ilçe düzeyinde kurulan tüzel kişiliklerdir. Diyarbakır ilimizde 5 bitkisel üretim ve 2 organik üretim olmak üzere 7 tarımsal üretici birliği faaliyet göstermektedir. Tarımsal faaliyette bulunan çiftçilerimizden pazara yönelik üretici birliği kuruluş talebi olması halinde mevzuat kapsamında değerlendirilmektedir.

Birlikler aracılığıyla pazarlamayı taahhüt eden üreticiler, meyve üretiminde üretici birliğinin kurulması için asgari meyve üretim kapasitesi oranı ilçedeki toplam üretimin %10'unu teşkil edecek şekilde olması kaydıyla, hangi meyve ya da meyve grubunda üreticiler örgütlenmiş ise bu örgütler aracılığıyla pazarlamayı gerçekleştirirler.

Yine 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu kapsamında gönüllülük esasına dayalı olarak kurulan tarımsal kalkınma kooperatiflerine ortak yetiştiriciler de faaliyet konusuna göre bir araya gelerek kooperatifler aracılığıyla ürünlerini pazarlamaktadırlar.

Ayrıca üreticilerin tarımsal üretime yönelik kredi/finansman ihtiyaçlarının uygun koşullarda karşılanması amacıyla, 8038 ve 8039 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararları kapsamında 01.01.2024-31.12.2026 tarihleri arasında Ziraat Katılım Bankası A.Ş. ile T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerinden 28 farklı konuda %25-%100 aralığında Hazine faiz/kâr payı destekli yatırım ve işletme kredi/finansmanı kullanımı yapılabilmektedir.



T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Üreticilerimiz temel bitkisel ve temel hayvansal üretim konularında 300.000 TL'ye kadar (300.000 TL dahil) sıfır faizli, 300.000 TL'nin üzerindeki kredilerde ise 10 milyon TL'ye kadar %50-%100 aralığında faiz/kâr payı destekli kredi/finansman kullanabilmektedir.